

B O G A N M E L D E L S E R

Lauge R. Kallestrup: Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring. Nyt socialt Bibliotek. Udgivet paa Martins Forlag. Kbh. 1946. 164 Sider. Pris: 3.00 Kr.

Denne Anmeldelse kommer temmelig sent i Betragtning af, at dens Genstand er udgivet i Begyndelsen af 1946. Til Gengæld kan man maaske sige, at selve Bogen er kommet lidt for tidligt. Naar Anmelderen er tilbøjelig til at mene, at dette er Tilfældet, til Trods for at Bogen utvivlsomt udfylder et Savn, beror det paa, at der i den korte Tid, der er gaaet siden Begyndelsen af 1946, er sket flere vigtige Ændringer i Arbejdsløshedsloven, Ændringer, som allerede paa det Tidspunkt, da Bogens Forord blev skrevet, var bragt i Forslag over for Rigsdagen, og som det sikkert havde været af Værdi at faa med, selv om man i saa Fald havde maattet vente et Aars-tid, inden Bogen kunde være udkommet. Saaledes som det nu er, virker Fremstillingen allerede paa flere Punkter forældet. Dette kommer fx. frem i Afsnittet om Ydelsernes Former, hvor det nævnes, at det — hvis man vil fastsætte Understøttelserne saaledes, at de ledige uanset deres Forsørgerbyrde m. v., bliver i Stand til at opretholde en nogenlunde uforandret Levofod — vil være mest hensigtsmæssigt at dele Understøttelserne i Dagpenge, Huslejhjælp og Børnetillæg. Allerede paa det Tidspunkt, da Bogen blev til, fandtes netop i Henhold til en Lovanordning fra For-aaret 1945 en saadan Inddeling af Understøttelserne, som siden er blevet gjort permanent.

Ogsaa den af Professor Zeuthen fremsatte, af Forfatteren referede Kritik af de unødvendigt indviklede Bestemmelser om Pristalsregulering af Dagpengenes Minimumssatser ($\frac{1}{3}$ reguleres med 25 pCt. for hver 10 pCt., et nærmere bestemt Udgiftstal stiger eller falder),

er nu forældet, idet der er indført en — ganske vist ikke mindre indviklet — men dog mere logisk Reguleringsmaade, hvorefter Dagpenge og Børnetillæg reguleres fuldt ud med Variationer i Pristalsbudgettet ÷ Boligposten, og Huslejhjælpen alene efter Variationer i denne sidste Post.

Skønt Bogen saaledes sine Steder allerede virker forældet, er den ubetinget en værdifuld Tilvækst til den populære Litteratur om sociale Spørgsmaal, ikke blot som Grundbog for Studiekredse, men ogsaa som Opslagsbog for enhver, der har Brug for at vide noget om Arbejdsløshedsforsikring m. v. I denne Henseende er ikke mindst de mange Tabeller med Oplysninger om Kassernes Medlemstal, Kontingenternes Størrelse, Dagpengenes Størrelse m. v. af Betydning. En enkelt Tabel savner man dog, nemlig en Oversigt over Udviklingen i Understøttelsernes Højde i Sammenligning med Løn- og Prisudviklingen siden 1907.

Bogens fyldigste Afsnit handler om Arbejdsløshedsforsikringen. Det deler sig i en historisk Redegørelse for Lovgivningens Udvikling i Danmark og nogle principielle Betragtninger om Arbejdsløshedsforsikringens Begrundelse, Formaal, Finansiering m. v. samt i Forbindelse hermed en — ret udtømmende — Beskrivelse af de gældende Bestemmelser.

Medens der ikke kan rettes mange Indvendinger mod de historiske og beskrivende Afsnit, er Anmelderen derimod af den Opfattelse, at de mere teoretisk betonedede Afsnit paa sine Steder lader en Del tilbage at ønske, og hvad det her navnlig skorter paa, er Evnen til at gøre Fremstillingen overskuelig og sammenhængende. Dette kommer saaledes frem i Afsnittet om Arbejdsløshedsforsikringens Begrundelse; i dette Afsnit fremføres dels en Række forskellige Argumenter for og imod

B O G A N M E L D E L S E R

Lauge R. Kallestrup: Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring. Nyt socialt Bibliotek. Udgivet paa Martins Forlag. Kbh. 1946. 164 Sider. Pris: 3.00 Kr.

Denne Anmeldelse kommer temmelig sent i Betragtning af, at dens Genstand er udgivet i Begyndelsen af 1946. Til Gengæld kan man maaske sige, at selve Bogen er kommet lidt for tidligt. Naar Anmelderen er tilbøjelig til at mene, at dette er Tilfældet, til Trods for at Bogen utvivlsomt udfylder et Savn, beror det paa, at der i den korte Tid, der er gaaet siden Begyndelsen af 1946, er sket flere vigtige Ændringer i Arbejdsløshedsloven, Ændringer, som allerede paa det Tidspunkt, da Bogens Forord blev skrevet, var bragt i Forslag over for Rigsdagen, og som det sikkert havde været af Værdi at faa med, selv om man i saa Fald havde maattet vente et Aars-tid, inden Bogen kunde være udkommet. Saaledes som det nu er, virker Fremstillingen allerede paa flere Punkter forældet. Dette kommer fx. frem i Afsnittet om Ydelsernes Former, hvor det nævnes, at det — hvis man vil fastsætte Understøttelserne saaledes, at de ledige uanset deres Forsørgerbyrde m. v., bliver i Stand til at opretholde en nogenlunde uforandret Levofod — vil være mest hensigtsmæssigt at dele Understøttelserne i Dagpenge, Huslejhjælp og Børnetillæg. Allerede paa det Tidspunkt, da Bogen blev til, fandtes netop i Henhold til en Lovanordning fra For-aaret 1945 en saadan Inddeling af Understøttelserne, som siden er blevet gjort permanent.

Ogsaa den af Professor Zeuthen fremsatte, af Forfatteren referede Kritik af de unødvendigt indviklede Bestemmelser om Pristalsregulering af Dagpengenes Minimumssatser ($\frac{1}{3}$ reguleres med 25 pCt. for hver 10 pCt., et nærmere bestemt Udgiftstal stiger eller falder),

er nu forældet, idet der er indført en — ganske vist ikke mindre indviklet — men dog mere logisk Reguleringsmaade, hvorefter Dagpenge og Børnetillæg reguleres fuldt ud med Variationer i Pristalsbudgettet ÷ Boligposten, og Huslejhjælpen alene efter Variationer i denne sidste Post.

Skønt Bogen saaledes sine Steder allerede virker forældet, er den ubetinget en værdifuld Tilvækst til den populære Litteratur om sociale Spørgsmaal, ikke blot som Grundbog for Studiekredse, men ogsaa som Opslagsbog for enhver, der har Brug for at vide noget om Arbejdsløshedsforsikring m. v. I denne Henseende er ikke mindst de mange Tabeller med Oplysninger om Kassernes Medlemstal, Kontingenternes Størrelse, Dagpengenes Størrelse m. v. af Betydning. En enkelt Tabel savner man dog, nemlig en Oversigt over Udviklingen i Understøttelsernes Højde i Sammenligning med Løn- og Prisudviklingen siden 1907.

Bogens fyldigste Afsnit handler om Arbejdsløshedsforsikringen. Det deler sig i en historisk Redegørelse for Lovgivningens Udvikling i Danmark og nogle principielle Betragtninger om Arbejdsløshedsforsikringens Begrundelse, Formaal, Finansiering m. v. samt i Forbindelse hermed en — ret udtømmende — Beskrivelse af de gældende Bestemmelser.

Medens der ikke kan rettes mange Indvendinger mod de historiske og beskrivende Afsnit, er Anmelderen derimod af den Opfattelse, at de mere teoretisk betonedede Afsnit paa sine Steder lader en Del tilbage at ønske, og hvad det her navnlig skorter paa, er Evnen til at gøre Fremstillingen overskuelig og sammenhængende. Dette kommer saaledes frem i Afsnittet om Arbejdsløshedsforsikringens Begrundelse; i dette Afsnit fremføres dels en Række forskellige Argumenter for og imod

overhovedet at yde Hjælp til arbejdsløse, dels nogle Betragtninger over, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at lade Midlerne tilvejebringe gennem en forsikringsmæssig Ordning fremfor ved Hjælp af Skatter, dels endelig nogle Overvejelser om Mulighederne for at drive en forebyggende Beskæftigelsespolitik; men de forskellige Betragtninger kommer dumpende mellem hinanden uden Hensyn til, om de hører til den ene eller den anden af de nævnte Grupper, eller til, om det nærmest er et Arbejder- eller Arbejdsgiversynspunkt eller et mere alment samfundsmæssigt Synspunkt, der ligger til Grund for Betragtningen.

I samme Afsnit vilde man have ventet at finde en Analyse af, hvilke Konsekvenser de forskellige Begrundelser for en Arbejdsledslovgivning medfører med Hensyn til Ydelsernes Størrelse, Form og Varighed m. v., og hvordan den danske Lovgivning stiller sig i saa Hensende — men en saadan Analyse savnes helt. Som Eksempel paa, at de forskellige Begrundelser ingenlunde behøver at føre til samme Resultat med Hensyn til Lovgivningens nærmere Udformning, kunde fx. nævnes, at man, hvis man hovedsagelig vil begrunde Ydelse af Arbejdsledsunderstøttelse med Ønsket om at hindre, at de ledige og deres Familier kommer til at lide Nød, nærmest maatte komme til, at der bør sikres alle arbejdsløse en vis Minimumslevestandard, hvilket atter maatte føre til Ydelse i en Periode af ubegrænset Varighed af lige store Understøttelser til alle, bortset fra Variationer med Forsørgerbyrdens Størrelse, Størrelsen af saadanne faste Udgifter, som man ikke hurtigt kan reducere (Husleje), og eventuelt Størrelsen af den hidtidige Indtægt. Lægger man derimod Hovedvægten paa den Betragtning, at det gælder om at bevare Arbejdskraftens Produktivitet, maa Resultatet antagelig ogsaa blive, at man sikrer de arbejdsløse en bestemt Levestandard, men paa et noget højere Niveau; samtidig kan der blive Tale om Optrænings- og muligvis Omskolingsforanstaltninger.

Arbejderklassens Ønske om ved Hjælp af Understøttelserne at bidrage til at fastholde Løntarifferne maa resultere i, at Ydelserne fra Arbejdsledslovsforsikringen kommer til at

ligge saa tæt op ad Lønnen i hvert enkelt Fag som muligt.

Vil man endelig gennem Understøttelserne saa vidt muligt opretholde den totale Købekraft i Samfundet for at hindre, at der opstaar sekundær Ledighed, maa Understøttelserne principielt være af samme Størrelse som Lønnen (jvf. Prof. Jørgen Pedersens »Vente- penge«), eller de maa (som foreslaaet af den svenske Efterkrigsplaneringskommission) variere omvendt med Arbejdsledsprocenten, saaledes at Arbejderklassens totale Indtægt forbliver uforandret. Begge disse nært beslægtede Forslag omtales iøvrigt i Bogen, men besynderligt nok i hver sit Afsnit uden nogen som helst Henvisning fra det ene Sted til det andet. (Prof. Jørgen Pedersens: »Penge- teori og Pengepolitik« omtales for Resten som »Bankteori og Bankpolitik«!).

Paa tilsvarende Maade kunde andre Begrundelser være gennemgaaet, og det kunde være undersøgt, hvorledes Ønsket om at bevare de lediges økonomiske Interesse i at skaffe sig Arbejde og om at sikre en vis faglig og stedlig Mobilitet maa modificere de Resultater, som man ad anden Vej naar til.

Til Slut blot et enkelt af de Detailspørgsmaal, med Hensyn til hvilke Forfatterens Fremstilling og Argumentation ikke forekommer helt tilfredsstillende. Den forebyggende Socialpolitik har efter Forfatterens Mening vist sig at være langt dyrere end den blot afbødende, og han anfører som Eksempel herpaa, at det før Krigen kostede det offentlige 5 Gange saa meget at beskæftige en Arbejder hele Aaret rundt som at understøtte ham, nemlig 10.000 Kr. mod 2.000 Kr. Uden nærmere at kende Grundlaget for denne Beregning, der ikke refereres i Bogen, er det naturligvis svært at kritisere den; men mon der er taget Hensyn til saadanne Ting som den — maaske noget vanskeligt beregnelige — Værdi af det Produkt, som frembringes ved offentlige Arbejder, den større Skatteevne hos fuldt beskæftigede Arbejdere og Begrænsningen af den sekundære Ledighed ved Købekraftens Opretholdelse?

Poul Winding.